

Poznań, dnia 20 kwietnia 2021r.

WK - 0911/ 32 /2020

Pan
Ernest Iwańczuk
Starosta
Powiatu Średzkiego

Wystąpienie pokontrolne

Działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137) informuję o wynikach kompleksowej kontroli gospodarki finansowej Powiatu Średzkiego obejmującej rok 2019, a w miarę potrzeb także inne lata.

Wyniki kontroli wykazały nieprawidłowości i uchybienia opisane w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 lutego 2021r., spowodowane nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa, a mianowicie:

I.

1. W zakresie prowadzonych w 2019 roku ksiąg rachunkowych i ewidencji księgowej stwierdzono naruszenie przepisów ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018r. poz. 395 ze zm., a od dnia 22.02.2019r. Dz. U. z 2019r., poz. 351 ze zm.), rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017r. poz. 1911 ze zm.), a także przepisów wewnętrznych a mianowicie:
 - 1) W zakresie ksiąg rachunkowych budżetu kontrola wykazała, że:
 - a) Wystąpiła różnica w kwocie 24.680,82 zł pomiędzy stanem środków pieniężnych na dzień 31.12.2019r., wynikającym z bankowych potwierdzeń sald, a ewidencją księgową. Środki pieniężne w kwocie 24.680,82 zł wykazane przez Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie w bankowym potwierdzeniu sald na dzień 31.12.2019r. nie zostały ujęte w ewidencji księgowej. Z wyjaśnienia złożonego przez Z-cę Kierownika Wydziału Finansów i Budżetu wynika, że *„,rachunek bankowy (...) został wydzielony do obsługi centralizacji i rozliczeń podatku VAT przez Powiat. Na ten rachunek wszystkie jednostki organizacyjne realizujące dochody przekazują środki z tytułu VAT. Starostwo sporządza deklaracje VAT-7 i wykorzystuje te środki do rozliczeń z Urzędem Skarbowym”...*

Wykazanie w księgach rachunkowych danych niezgodnych ze stanem rzeczywistym stanowi naruszenie przepisów art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości i świadczy o zaniechaniu obowiązku określonego w art. 4 ust. 3 pkt 3 ww. ustawy, polegającego na okresowym ustaleniu lub sprawdzeniu drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów.

W konsekwencji powyższa kwota nie była wykazana w bilansie z wykonania budżetu Powiatu Średzkiego jak również w żadnym jednostkowym sprawozdaniu Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych.

- 2) W zakresie ksiąg rachunkowych Starostwa Powiatowego w Środzie Wielkopolskiej jako jednostki budżetowej kontrola wykazała, że:
- a) Na koncie 201-921-92116-2310 prowadzono ewidencję dotacji celowej z budżetu Powiatu udzielonej Gminie Środa Wielkopolska na funkcjonowanie Biblioteki Publicznej, co naruszało zasady funkcjonowania konta 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” zawartego w załączniku Nr 3 do rozporządzenia. Zgodnie z opisem do konta 224 "Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich" służy ono m.in. do ewidencji rozliczenia przez organ dotujący udzielonych dotacji budżetowych.
 - b) Na koncie 225 „Rozrachunki z budżetami” zaniżono kwotę należności i zobowiązań o 12.730,96 zł – poprzez wykazanie na dwóch kontach analitycznych 225-700-70005-0550-00 oraz 225-700-70005-0760-02 salda sald należności i zobowiązań, co powodowało zaniżenie aktywów i pasywów w bilansie jednostki o kwotę 12.730,96 zł. Powyższe działanie stanowiło naruszenie art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości.
 - c) Wykazane na koncie analitycznym 226 - - - prowadzonym do konta 226 „Długoterminowe należności budżetowe” należności w kwocie 2.527.444,15 zł zostały zawyżone o kwotę 242.197,75 zł na którą składała się nieodpisana rata roczna za 2019r. w kwocie 160.000,00 zł oraz przypisane odsetki od redyskonta w kwocie 82.197,75 zł. W trakcie trwania kontroli dokonano korekty zapisów na koncie.
Wykazanie w księgach rachunkowych danych niezgodnych ze stanem rzeczywistym stanowi naruszenie przepisów art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości i świadczy o zaniechaniu obowiązku określonego w art. 4 ust. 3 pkt 3 ww. ustawy, polegającego na okresowym ustaleniu lub sprawdzeniu drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów.
 - d) Nie aktualizowano wartości należności budżetowych pomimo, że w jednostce występowały należności wątpliwe i takie, co do których zachodziło wiarygodne prawdopodobieństwo nieściągalności wierzytelności, a konto 290 „Odpisy aktualizujące należności” zostało wprowadzone do ksiąg rachunkowych jednostki oraz do zakładowego planu kont, w którym w opisie do konta 290 wskazano: *...,konto 290 służy do ewidencji odpisów aktualizujących należności. Na stronie Wn konta 290 ujmuje się zmniejszenia wartości odpisów aktualizujących należności, a na stronie Ma zwiększenia wartości odpisów aktualizujących należności. Saldo konta 290 oznacza wartość odpisów aktualizujących należności”...*
Obowiązek dokonywania odpisów aktualizujących wartości należności nie później niż na dzień bilansowy wynika z przepisów art. 35b ustawy o rachunkowości oraz § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek

samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 25 stycznia 2021r. Starosta Średzki w Zarządzeniu Wewnętrznym Nr 3/2021 określił i wprowadził szczegółowe zasady dokonywania odpisów aktualizujących wartość należności. Z oświadczenia złożonego przez Z-cę Kierownika Wydziału Finansów i Budżetu wynika, że „...*odpisy aktualizujące wartość należności zostaną wprowadzone do dnia bilansowego w księgi rachunkowe roku 2020...*”.

- e) Wystąpiły różnice pomiędzy wartością gruntów Powiatu Średzkiego w kwocie 71.137.308,24 zł oraz wartością prawa użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa w kwocie 2.822.529,00 zł wynikającymi z ewidencji księgowej prowadzonej na koncie 011 przez Wydział Finansów i Budżetu, a księgą inwentarzową gruntów prowadzoną przez Wydział Gospodarki Nieruchomościami, zgodnie z którą wartość gruntów wynosiła 71.149.340,24 zł natomiast wartość prawa użytkowania wieczystego wynosiła 2.810.497,00 zł.

Różnica w kwocie 12.032,00 zł wynika z nieprawidłowego ujęcia w ewidencji księgowej działki nr 81/4 położonej w Zaniemyślu jako wartość prawa użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Powiatu Średzkiego zamiast jako wartość gruntów Powiatu Średzkiego (przekształcenie nastąpiło z dniem 1 stycznia 2019r. w oparciu o zapisy ustawy z dnia 20 lipca 2018r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów).

Powyższe działanie stanowiło naruszenie art. 16 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

- f) Zawyżono o kwotę 1.476.621,78 zł wartość gruntów użytkowanych wieczyście wykazaną w pozycji 1.4 Informacji dodatkowej sprawozdania finansowego za 2019r. Powyższe wynikało z tego, że wykazana została wartość prawa użytkowania wieczystego w kwocie 1.848.904,78 zł. Natomiast wartość gruntów użytkowanych wieczyście przez Powiat Średzki na dzień 31.12.2019r. zgodnie z informacjami przekazanymi przez Wydział Gospodarki Nieruchomościami wynosiła 372.283,00 zł.

Z wyjaśnienia złożonego przez Z-cę Kierownika Wydziału Finansów i Budżetu wynika, że „...*w pozycji 1.4 Informacji dodatkowej sprawozdania finansowego za 2019 roku wykazano omyłkowo wartość prawa użytkowania wieczystego, a nie wartość gruntów użytkowanych wieczyście. Wprowadzono do ksiąg rachunkowych wartość 4 działek na dzień 31.12.2020r. (dokument 780 w załączeniu):*

- *wartość prawa własności działki nr 3074/2 - 22.258,00*
- *wartość prawa własności działki nr 1760 - 334.495,00*
- *wartość prawa własności działki nr 9/20 - 6.220,00*
- *wartość prawa własności działki nr 176/13 - 9.310,00”.*

- g) Ujęta w grupie „0” oraz na koncie 011-0000-0000 wartość prawa użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa użytkowanych przez Powiat Średzki była amortyzowana lecz wysokość stawki amortyzacyjnej nie wynikała z żadnych uregulowań wewnętrznych.

Powyższe naruszało przepisy art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości w zw. z § 7 ust. 1 rozporządzenia.

Z wyjaśnienia złożonego przez Z-cy Kierownika Wydziału Finansów i Budżetu wynika, że „...*stawkę ustalono ustnie z ówczesnym Starostą i Skarbnikiem na podstawie dotychczasowych interpretacji prawnych. Z dniem 4 stycznia 2021r.*

uaktualniono Zarządzenie Wewnętrzne Starosty Średzkiego Nr 1 w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętej rachunkowości, w którym wskazano stawkę amortyzacyjną prawa wieczystego gruntów... ”.

- h) W Starostwie Powiatowym w Środzie Wielkopolskiej nie jest prowadzona ewidencja pozabilansowa obcych środków trwałych. Zgodnie z przepisami § 20 ust. 1 pkt 4 lit. b) rozporządzenia, zakładowy plan kont powinien zapewnić możliwość sporządzania sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach.
2. W zakresie przeprowadzonej według stanu na dzień 31 grudnia 2019r. inwentaryzacji kontrola wykazała, że:
- 1) Z zapisów obowiązującej w badanym okresie w jednostce Instrukcji określającej zasady przeprowadzania inwentaryzacji w Starostwie Powiatowym w Środzie Wlkp., wprowadzonej przez Starostę Średzkiego z dniem 22 października 2014r. jako załącznik do Zarządzenia Wewnętrznego Nr 16/2014 z dnia 22 października 2014r. wynika m.in., że w drodze weryfikacji sald tj. porównania stanu wynikającego z zapisów w księgach rachunkowych lub inwentarzowych z danymi w dokumentach źródłowych lub wtórnych, rejestrach oraz doprowadzenia ich do realnej wartości inwentaryzuje się m.in. budynki, budowle. Powyższy zapis jest niezgodny z przepisami art. 26 ust. 1 ustawy o rachunkowości.
 - 2) W protokołach weryfikacyjnych wybranych pozycji aktywów i pasywów nie zostały podane daty jej przeprowadzenia. Zgodnie z zapisami art. 27 ust. 1 ustawy o rachunkowości przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji powinny być odpowiednio udokumentowane. Wzór protokołu weryfikacyjnego (zawierający m.in. datę weryfikacji sald) stanowi załącznik nr 4 do Instrukcji określającej zasady przeprowadzania inwentaryzacji w Starostwie Powiatowym w Środzie Wlkp.
 - 3) Inwentaryzacja obcych środków trwałych została przeprowadzona w drodze potwierdzenia sald zamiast w drodze spisu z natury zgodnie zapisami z art. 26 ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz Planem inwentaryzacji składników majątkowych w Starostwie Powiatowym w Środzie Wlkp. z dnia 11.12.2019 r.
3. Kontrola sprawozdań w zakresie operacji finansowych sporządzonych w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010r. w sprawie sprawozdawczości jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014r. poz. 1773) wykazała, że kwota pozostałych należności 150.433,22 zł wykazana w jednostkowym sprawozdaniu Rb-N Starostwa Powiatowego (w zakresie należności jednostki) została:
- zaniżona o kwotę 6.560,97 zł poprzez nie wykazanie należności z tytułu podatku VAT od dochodów z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych wynikających z salda Wn konta analitycznego 221-700-7005-0750-01,
 - zaniżona o kwotę 32.661,28 zł poprzez nie wykazanie należności z tytułu niewykorzystanych dotacji celowych udzielonych z budżetu Powiatu Średzkiego – salda sześciu kont analitycznych prowadzonych do konta 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych”,
 - zaniżona o kwotę 2.744.835,02 zł poprzez nie wykazanie długoterminowych należności z tytułu rozłożonej na raty opłaty eksploatacyjnej w kwocie 112.338,62 zł,

sprzedaży na raty nieruchomości w kwocie 2.285.246,40 zł oraz rozłożonych na raty opłat z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności w kwocie 347.250,00 zł, tj. kwot wynikających z salda konta 226 „Długoterminowe należności budżetowe”.

Powyższe działanie było niezgodne z przepisami § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych w związku z przepisami § 13 załącznika nr 9 do powyższego rozporządzenia.

4. W 2019r. w Starostwie Powiatowym w Środzie Wielkopolskiej nie prowadzono ewidencji depozytów rzeczowych oraz gwarancji bankowych lub ubezpieczeniowych. Kserokopie gwarancji umieszczane były pod umowami, których dotyczyły a oryginały przekazywane były do depozytu do Wydziału Finansów i Budżetu.
W trakcie trwania kontroli ewidencja taka została zaprowadzona dla 2019r. i 2020r. Wartość gwarancji ubezpieczeniowych na dzień 31.12.2019r. wynosiła 571.844,64 zł, natomiast na dzień sporządzenia ewidencji, tj. 28.10.2020r. wartość gwarancji wynosiła 1.281.793,00 zł.
W dniu 07.01.2021r. wartość gwarancji bankowych lub ubezpieczeniowych w łącznej kwocie 461.541,93 zł została ujęta na pozabilansowym koncie 910 „Zabezpieczenia”, które zostało wprowadzone do ZPK na podstawie Zarządzenia Wewnętrznego Starosty Średzkiego Nr 2/2021 z dnia 5 stycznia 2021r.
5. Kontrola terminowości regulowania zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów oraz wyemitowanych obligacji komunalnych wykazała, że zobowiązania w łącznej kwocie 88.258,01 zł z tytułu IX raty pięciu kredytów, które Powiat Średzki spłacał w 2019r. zostały zapłacone osiem dni po terminach wynikających z zawartych umów kredytowych, tj. 18.09.2019r. zamiast 10.09.2019r. Od nieterminowych wpłat zostały naliczone i zapłacone odsetki karne w łącznej wysokości 97,69 zł, które ujęto w ewidencji księgowej jako wydatki w rozdziale 75702 § 8110. W trakcie trwania kontroli, tj. w dniu 09.10.2020r. środki zostały zwrócone na rachunek budżetu przez pracownika Wydziału Finansów i Budżetu. Stosownie do przepisów art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm., a od dnia 10.05.2019r. Dz. U. z 2019r. poz. 869 ze zm.) wydatki publiczne winny być dokonywane w terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.
6. Rada Powiatu Średzkiego nie podjęła uchwały w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji, co stanowiło naruszenie art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018r. poz. 450 ze zm., a od 12.04.2019r. Dz. U. z 2019r. poz. 688 ze zm.).
7. Kontrola prawidłowości dokonywania wydatków zgodnie z zasadami określonymi w przepisach art. 44 ust. 1 pkt 2 i 3, art. 52 ust. 1 pkt 2, i art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017r. poz. 2077 ze zm., od 10.05.2019r. Dz. U. z 2019r. poz. 869 ze zm.) przeprowadzona przy pomocy użytkowanego przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Poznaniu programu ACL stwierdziła jeden przypadek dokonania w 2019r. wydatku ponad limit ustalony w planie

finansowym Starostwa Powiatowego w Środzie Wielkopolskiej o kwotę 66,21 zł, co stanowiło naruszenie powyższych przepisów.

8. W zakresie stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 ze zm., a od dnia 27.09.2019r. Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.) kontrolą objęto postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na wykonanie robót budowlanych pn. Rozbudowa dróg powiatowych nr 3680 Chwałęcín-Szypłów i 3742 Klęka-Żerków na odcinku Szypłów-granica powiatu-etap I odcinek Chwałęcín-Szypłów. Wartość szacunkowa zamówienia wg kosztorysu inwestorskiego wynosiła 6.097.860,97 zł bez podatku VAT, co stanowiło równowartość kwoty 1.414.259,10 euro. Postępowanie zakończono podpisaniem w dniu 12.11.2019r. z wybranym w postępowaniu Wykonawcą - Zakładem Drogowo-Transportowym Sławomir Begier z siedzibą w Nekli umowy w sprawie udzielenia zamówienia publicznego. W umowie ustalono termin wykonania przedmiotu umowy - do dnia 15 października 2020r. oraz wysokość wynagrodzenia ryczałtowego Wykonawcy za wykonanie przedmiotu umowy w wysokości netto 4.357.723,58 zł plus podatek VAT w wysokości 23%, co łącznie stanowiło brutto 5.360.000,00 zł.

Wysokość wynagrodzenia została zwiększona o kwotę 81.480,37 zł netto (tj. do kwoty 4.439.203,95 zł netto plus podatek VAT w wysokości 23%, co łącznie stanowiło brutto 5.460.220,86 zł) w związku z zawartym w dniu 11.08.2020r. Aneksm NR 2 w zakresie wykonania robót dodatkowych, które nie były przewidziane w SIWZ oraz robót zamiennych, których przedmiot został określony w załączniku nr 2 do aneksu (co potwierdza protokół konieczności). Zgodnie z zapisami aneksu łączna wartość prac była mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 i mniejsza od 15% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie (czyli od kwoty 653.658,54 zł netto) co wypełniało przesłanki zawarte w art. 144 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp. Zapłata należności Wykonawcy nastąpiła na podstawie czterech faktur o łącznej wartości 4.439.203,94 zł plus podatek VAT w wysokości 1.021.016,91 zł (tj. brutto 5.460.220,85zł), które zostały zapłacone w terminach wskazanych na fakturach.

Zamawiający dopuścił w umowie rozliczenie częściowe za wykonanie przedmiotu zamówienia na podstawie czterech faktur – trzech faktur częściowych i jednej faktury końcowej.

Kontrola postępowania nie wykazała nieprawidłowości.

9. Jednostki oświatowe Powiatu Średzkiego (Zespół Szkół Rolniczych w Środzie Wlkp. oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Środzie Wlkp.), działające jako jednostki budżetowe, nieposiadające osobowości prawnej władają nieruchomościami zajętymi na prowadzenie działalności statutowej na podstawie umów użyczenia podczas gdy stosownie do przepisów art. 43 i art. 45 ust. 1 w związku z art. 18 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018r., poz. 2204 ze zm.) powinny mieć oddane w trwałe zarząd.
10. Na Sprawozdaniu z wykonania planu audytu za rok 2019, sporządzonym w dniu 31.12.2019r. brak było daty złożenia w Starostwie, co uniemożliwia potwierdzenie zachowania terminu wynikającego z § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2015r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu (Dz. U. z 2018 r. poz. 506). Nie zamieszczenie pieczęci z datą wpływu i numerem z rejestru kancelaryjnego naruszało przepisy § 40 ust. 1 i 3 oraz § 42 ust. 2 Instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik Nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady

Ministrów z dnia 18 stycznia 2011r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. Nr 14 poz. 67 ze zm.).

Odpowiedzialnymi za powstałe nieprawidłowości są pracownicy w zakresie wykonywanych przez nich czynności oraz Starosta i Skarbnik poprzez nienależyte wypełnianie obowiązków wynikających z przepisów prawa, w tym z tytułu nadzoru.

II.

W zakresie kontroli zagadnień dotyczących naliczania i ewentualnej egzekucji udzielonych bonifikat na podstawie art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016r. poz. 2147 ze zm.) stwierdzono, że w latach 2015-2019 Powiat Średzki nie dokonywał sprzedaży lokali mieszkalnych oraz nie wystąpiły przesłanki uzasadniające wystąpienie Powiatu z żądaniem zwrotu udzielonych bonifikat na podstawie art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami.

III.

Kontrola osiągnięcia wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 z uwzględnieniem art. 30a ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019r., poz. 2215 ze zm.) wykazała, że: „Sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach i w placówkach prowadzonych przez Powiat Średzki za 2019r.” zostało sporządzone w dniu 21.01.2020r. i przekazane na podstawie Uchwały Nr 299/2020 Zarządu Powiatu Średzkiego z dnia 21 stycznia 2020 r.: Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Poznaniu, Radzie Powiatu Średzkiego, dyrektorom szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat Średzki oraz Związkowi Nauczycielstwa Polskiego – Zarządowi Oddziału w Środzie Wielkopolskiej, zgodnie z art. 30a ust. 5 ustawy Karta Nauczyciela. Po ustaleniu średniorocznej struktury zatrudnienia nauczycieli stażystów, kontraktowych, mianowanych i dyplomowanych, oraz porównaniu wynagrodzeń z faktycznie wypłaconymi przez Powiat Średzki w 2019 r. wynagrodzeniami, ustalono, że wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli w 2019r. nie osiągnęli nauczyciele kontraktowi i zachodził obowiązek wypłaty dodatków uzupełniających w łącznej kwocie: 15.973,70 zł.

Wypłaty dodatku uzupełniającego dokonano wszystkim nauczycielom kontraktowym w dniach:

- 31.01.2020r. w łącznej kwocie 7.931,04 zł – dodatek wypłacono nauczycielom w trzech jednostkach, tj. Zespole Szkół Rolniczych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Bursie Powiatu Średzkiego,
- 03.02.2020r. w łącznej kwocie 8.042,69 zł - dodatek wypłacony nauczycielom w dwóch jednostkach, tj. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz Liceum Ogólnokształcącym, bez zachowania ustawowego terminu wynikającego z art. 30a ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela.

Księgi rachunkowe pięciu jednostek organizacyjnych Powiatu Średzkiego, w tym: Zespołu Szkół Rolniczych, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Liceum Ogólnokształcącego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Bursy Powiatu Średzkiego były prowadzone w 2019r. (i nadal) przez Samorządowe Centrum Usług Wspólnych – jednostkę organizacyjną Związku Powiatowo-Gminnego „Sejmik Średzki” w Środzie Wielkopolskiej, utworzoną z dniem 22 grudnia 2016r. przez Zgromadzenie Związku

Powiatowo-Gminnego w uchwale nr I/8/2016 podjętej w dniu 21 grudnia 2016r. w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej Związku – Samorządowe Centrum Usług Wspólnych – oraz nadania jej statutu.

W trakcie poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2016r. stwierdzono, że wysokość średnich wynagrodzeń nauczycieli w 2015r. nie osiągnęli nauczyciele stażyści i dyplomowani. Stąd wówczas zachodziła konieczność wypłaty jednorazowego dodatku uzupełniającego dla nauczycieli stażystów w łącznej kwocie 11.281,42 zł i nauczycieli dyplomowanych w łącznej kwocie 7.004,05 zł.

Przedstawiając Panu Staroście ustalenia kontroli Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu wnosi o ich wykorzystanie w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz usprawnienia gospodarki finansowej, w tym poprzez realizację następujących wniosków pokontrolnych:

1. Zobowiązać Skarbnika i służby finansowe do wyeliminowania nieprawidłowości stwierdzonych w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz przestrzegania zasad zawartych w ustawie z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021r. poz. 217 ze zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017r. w sprawie rachunkowości oraz planu kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020r. poz. 342) oraz uregulowaniach wewnętrznych, a w szczególności:
 - 1) Księgi rachunkowe prowadzić w sposób rzetelny, tak aby dokonane w nich zapisy odzwierciedlały stan rzeczywisty i stanowiły podstawę do wykazania danych w sporządzanej sprawozdawczości.
 - 2) Stosować zasady funkcjonowania kont określone w załączniku Nr 3 do rozporządzenia, a w szczególności rozrachunki z tytułu udzielonych dotacji budżetowych ujmować na koncie 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich”.
 - 3) Stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmować w księgach rachunkowych i wykazywać w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.
 - 4) W przypadku wystąpienia przesłanek określonych w art. 35b ust. 1 ustawy o rachunkowości dokonywać odpisów aktualizujących należności i ujmować je na koncie 290 „Odpisy aktualizujące należności”. Dokumenty stanowiące podstawę księgowania odpisu aktualizującego powinny szczegółowo określać przesłanki do jego dokonania.
 - 5) Konta ksiąg pomocniczych prowadzić w sposób określony przepisami art. 16 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi konta te zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej.

- 6) Dostosować dokumentację przyjętych zasad rachunkowości do obowiązujących przepisów prawa, a w szczególności w zakładowym planie kont wprowadzić konto pozabilansowe przeznaczone do ewidencji obcych środków trwałych, tj. znajdujących się w jednostce składników aktywów, będących własnością innych jednostek. Przy ustalaniu zakładowego planu kont należy kierować się zasadami określonymi w § 20 ust. 1 rozporządzenia. Zakładowy plan kont powinien m.in. zapewnić możliwość sporządzania sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach.
2. Dla zachowania prawdziwego i wiernego obrazu sytuacji finansowej i majątkowej jednostki, rzetelnie przeprowadzać inwentaryzację aktywów i pasywów jednostki. Zgodnie z przepisami art. 4 ust. 3 ustawy o rachunkowości, inwentaryzacja stanowi element rachunkowości, który służy do weryfikacji stanów aktywów i pasywów przed ich ujęciem w sprawozdaniu finansowym. Rzeczywiste stany ustalone podczas inwentaryzacji są podstawą weryfikacji stanów wykazywanych w ewidencji księgowej. Inwentaryzację składników majątkowych przeprowadzać w oparciu o przepisy art. 26 i 27 ustawy o rachunkowości oraz uregulowania wewnętrzne, a w szczególności:
 - a) dostosować zapisy Instrukcji określającej zasady przeprowadzania inwentaryzacji w Starostwie Powiatowym w Środzie Wlkp. do wymogów rozdziału III ustawy o rachunkowości,
 - b) w sporządzanych protokołach weryfikacyjnych wybranych pozycji aktywów i pasywów podawać daty lub okresy jej przeprowadzenia,
 - c) inwentaryzacją drogą spisu z natury obejmować m.in. znajdujące się w jednostce składniki aktywów będące własnością innych jednostek.
 3. Zwiększyć nadzór i kontrolę przy sporządzaniu sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Przestrzegać przepisów rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2020r. poz. 2396), a w szczególności w sprawozdaniu Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych wykazywać wszystkie należności jednostki wynikające z prowadzonej ewidencji księgowej zgodnie z instrukcją sporządzania sprawozdań stanowiącą załącznik nr 8 do powyższego rozporządzenia.
 4. Przy dokonywaniu wydatków z budżetu Powiatu przestrzegać zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r. poz. 305), a mianowicie:
 - 1) wydatki ponosić na cele i w wysokościach ustalonych w uchwale budżetowej i planie finansowym, zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy. Ujęte w budżecie i planach finansowych wydatki, stanowią nieprzekraczalny limit,
 - 2) wydatków dokonywać w wysokościach i terminach wynikających z zawartych umów, mając na uwadze przepisy art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy. Nie dopuszczać do zapłaty odsetek za zwłokę.
 5. Przygotować i przedłożyć Radzie Powiatu Średzkiego projekt uchwały w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych

organizacji, wypełniając obowiązek wynikający z art. 5 ust. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020r. poz. 1057 ze zm.).

6. Uregulować w sposób przewidziany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020r. poz. 1990 ze zm.) władanie nieruchomościami przez jednostki organizacyjne Powiatu Średzkiego, będące jednostkami budżetowymi, które użytkują nieruchomości na podstawie umów użyczenia. Zgodnie z przepisami art. 43 ust. 1 ustawy najwłaściwszą formą władania nieruchomościami przez jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej jest trwały zarząd. Stosownie do przepisów art. 44 ust. 2 ustawy z wnioskiem o ustanowienie trwałego zarządu występuje jednostka organizacyjna.
7. Zobowiązać odpowiedzialnych pracowników do zamieszczania na wpływających do Starostwa Powiatowego w Środzie Wielkopolskiej dokumentach, daty ich wpływu do jednostki oraz numeru ewidencyjnego w dzienniku korespondencyjnym, zgodnie z przepisami § 42 pkt. 2 w związku z § 7 pkt. 6 Instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych, stanowiącej załącznik Nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 18 stycznia 2011r. (Dz. U. Nr 14 poz. 67 ze zm.).
8. Na bieżąco przeprowadzać analizę poniesionych wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń tak, aby nie zachodziła konieczność wypłaty dodatków uzupełniających. Dodatki uzupełniające wypłacać z zachowaniem ustawowego termin określonego w art. 30a ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019, poz. 2215 ze zm.).

O sposobie realizacji wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania należy, zgodnie z przepisem art. 9 ust. 3 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, powiadomić Regionalną Izbę Obrachunkową w Poznaniu w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że stosownie do przepisów art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Bieg terminu, o którym mowa wyżej ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżenia w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

Do wiadomości:
Rada Powiatu Średzkiego